

Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej

Departament Ubezpieczeń Społecznych

DUS-III.055.4.2023.WB

Warszawa, dnia 21 listopada 2023 r.

Pan Gracjan A. Majewski

Zawiadomienie o sposobie załatwienia petycji

Minister Rodziny i Polityki Społecznej, działając na podstawie art. 13 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r., poz. 870) zawiadamia, że Pana petycja w sprawie wyłączenia z obowiązku ubezpieczeń społecznych uczniów szkół ponadpodstawowych lub studentów do 26 roku życia zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, została rozpatrzona negatywnie.

Uzasadnienie

Pana petycja w przedmiotowej sprawie przekazana została przez Kancelarię Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 4 września 2023 r.

Wnosi Pan o podjęcie inicjatywy ustawodawczej w zakresie wyłączenia z obowiązku ubezpieczeń społecznych uczniów szkół ponad podstawowych lub studentów do 26 roku życia zatrudnionych na podstawie umowy o pracę.

Kwestia obowiązku ubezpieczeń społecznych została uregulowana w art. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1230 z późn. zm.). Obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym podlegają między innymi osoby fizyczne, które są pracownikami oraz osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia, z wyłączeniem zleceniobiorców, którzy są uczniami lub studentami poniżej 26 roku życia.

Ci ostatni zostali wyłączeni z ubezpieczeń po raz pierwszy w 1995 r. - wskutek licznych wystąpień środowisk naukowych i akademickich (kadra naukowa i organizacje studenckie) aby nie obciążać dodatkowo należnościami publiczno-prawnymi osób łączących naukę z pracą. Należy przy tym zwrócić uwagę, że wówczas (ani wcześniej) nie istniały żadne inne preferencje ubezpieczeniowe ani fiskalne dla osób młodych na rynku pracy.

Dlatego też Sejm RP ówczesnej kadencji, w ramach odrębnej ustawy regulującej wtedy zasady ubezpieczenia społecznego osób wykonujących umowy agencyjne i umowy zlecenia - zdecydował o wprowadzeniu wyłączenia z ubezpieczeń zleceniobiorców, którzy są uczniami lub studentami poniżej 26 roku życia. Rozwiązanie to po reformie systemu ubezpieczeń społecznych zostało następnie przeniesione decyzją Sejmu RP do przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, która weszła w życie od dnia 1 stycznia 1999 r i od tego czasu reguluje zasady ubezpieczeń społecznych dla wszystkich grup osób ubezpieczonych w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych.

Należy zwrócić uwagę, że istniejące orzecznictwo sądowe w tym także orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego wskazuje na aspekt i konieczność stosowania zasady równości wszystkich ubezpieczonych wobec prawa (art. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych) w zakresie m.in. obowiązku opłacania składek oraz na kwestię konieczności równości wszystkich pracowników przejawiającej się w braku szczególnych przywilejów na rynku pracy z tytułu np. wieku, czy posiadanego statusu.

Na podstawie przepisów ww. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, jak i wcześniejszych ustaw - osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę (bez względu na ich wiek czy status) objęte były zawsze szczególną ochroną ubezpieczeniową - nie ma i nie było nigdy wcześniej żadnych wyjątków od tej reguły. Ubezpieczeniom z tytułu stosunku pracy podlegają zatem na równi pracownicy młodzi jak i np. pracownicy w wieku emerytalnym.

Powyższa zasada pozostaje w zgodzie ze wspomnianą wyżej zasadą równości wobec prawa w zakresie ubezpieczeń społecznych oraz zasadą równych szans na rynku pracy, jak również w zgodzie ze wspomnianą wcześniej linią orzecznictwa sądowego w tych kwestiach.

Jakiegolwiek inne rozwiązania w tym zakresie byłyby natomiast niezgodne z zasadą równości wobec prawa w zakresie ubezpieczeń społecznych oraz naruszałyby zasadę równych szans na rynku pracy, bowiem pracodawcy zatrudnialiby w oczywisty sposób tylko albo przede wszystkim osoby wyłączone z ubezpieczeń jako „tańszych pracowników” - kosztem pozostałych uczestników rynku pracy nie objętych tym przywilejem.

Należy w tym miejscu podkreślić, że młodym pracownikom opłacanie składek i ciągłość ubezpieczenia - zapewniają ochronę i możliwość uzyskania świadczeń pieniężnych z ZUS na wypadek czasowej, długotrwałej lub stałej niezdolności do pracy (w tym także z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych), a w przyszłości otrzymanie emerytury na co najmniej minimalnym, ustawowo gwarantowanym poziomie. W przypadku śmierci takiego młodego pracownika czy pracownicy - pozostali po nich małżonkowie i dzieci mogą także nabyć prawo do renty rodzinnej, która rekompensuje rodzinie śmierć głównego lub jednego z głównych żywicieli.

Bez opłacania składek, w razie wystąpienia w okresie ich aktywności zawodowej: choroby, macierzyństwa czy rodzicielstwa oraz czasowej lub trwałej niezdolności do pracy wskutek niepełnosprawności - pracownicy poniżej 26 roku życia nie otrzymaliby żadnych świadczeń pieniężnych z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, które mogłyby im czasowo zrekompensować czy też zastąpić utracone dochody z pracy. Skazywałoby ich to na zależność od świadczeń z pomocy społecznej, które mają ograniczoną wysokość i zakres lub na zależność od innych członków rodziny.

W przypadku braku obowiązku ubezpieczenia dla pracowników poniżej 26 lat - małżonkowie i dzieci zmarłego a nieubezpieczonego pracownika - nie otrzymaliby z kolei renty rodzinnej po tej zmarłej osobie.

Osoby młode do 26 roku życia mogą natomiast korzystać z przywilejów podatkowych podczas rozliczania swoich wynagrodzeń. Już od dwóch lat przychody uzyskane przez osoby do 26 roku życia są zwolnione z podatku dochodowego. Z ulgi z PIT mogą skorzystać osoby zatrudnione na podstawie:

- stosunku pracy;
- stosunku służbowego;
- pracy nakładczej;
- spółdzielczego stosunku pracy;

- umowy zlecenia;
- praktyki absolwenckiej, stażu.

Powyższe zwolnienia mają zastosowanie do dochodów nieprzekraczających kwoty 85 528 zł w skali roku.

Tego rodzaju przywilej fiskalny, pozostawia do dyspozycji osób do 26 roku życia - określoną, odczuwalną część ich dochodów z pracy zarobkowej, a jednocześnie nie umniejsza w żaden sposób zakresu ochrony ubezpieczeniowej i poziomu zabezpieczenia społecznego tych młodych osób, ani też członków ich najbliższej rodziny czyli ich małżonków i dzieci.

Z poważaniem

Eliza Wiśniewska

Zastępca Dyrektora

Departamentu Ubezpieczeń Społecznych

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/

